

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Balthassaris Alvarez, Societatis Iesv Religiosi

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, 1616

Cap. XIV. Amplius prædictus orationis modus, eiusdemque causæ
declarantur

urn:nbn:de:hbz:466:1-43347

CAPVT XIV.

*AMPLIUS DECLARATVR
 predictus orationis modus; & causa adfer-
 runtur, cur Dominus noster eum
 concesserit Patri Balthassa-
 ri post aliquot
 annos.*

MNES ferè vitæ Sanctorum rerum varietatem habent, quæ omnibus proponuntur: quædam vt audientes, eas imitentur; alia, vt solum admirentur, & Dominum glorificent earum largitorem. Et quoniam benedicta eius manus non est abbreviata, sed easdem solet aliquibus etiam nunc concedere: poterunt illi ex ijs quæ legunt, seipfos gubernare circa modum, quo se in eis habeant, imitantes præclaros Sanctos, in quibus eas præluxisse legunt. Hoc idem licet obseruare in vita Patris Balthassaris; & in ijs rebus, quæ ad modum eius orationis spectant, quem proximo capite retulimus. Erit autem valde utile, distinctius hîc explicare, tum quæ ille complectitur; tum causas, cur Dominus noster Sancto huic viro alijsque seruis suis eum concesserit; causas item, cur ad sexdecim annos id distulere; & fructus ac fauores, quos simul eidem largitus est, alijsque largitur beneficentibus; vocationem, qua ad eundem orationi

tionis modum ille fuit vocatus, & necessaria est omnibus securè & vtiliter in eo ambulantibus; magnam item securitatem & vtilitatem ordinarij modi orandi, quem idem Pater longo tempore exercuit, & quo fauores obtinuit sibi concessos; quicquid denique oportunum erit ad prædictam relationem melius intelligendam, & ipsum historiæ filum continuandum ac deducendum.

§. I.

HVIVS modi orandi substantiam & circumstantias ei adiunctas fusiùs explicavit idem Pater Balchassar in quodam alio tractatu quem de eo argumento composuit, ut responderet ad obiecta quorundam, eum impugnantium: cuius responsionis mentionem facimus inferiùs, referentes eius responsa, quæ maximi sunt momenti. Nunc autem distinctiùs, ac compendiosiùs hanc explicationem perstringemus, ex nominum explicatione, quibus spiritus Magistri, & ipsemet Pater hanc orationem compellat: illis enim significatur, quid illa sit, quid in se complectatur, & quosnam Effectus habeat: qui licet sint multi, hi tamen sunt magis in usu, ad quos reliqui reducuntur. *Primum*, hæc vocatur oratio **P R A E S E N T I A E D E I**: nam etsi reuera ad benè orandum siue mente, siue voce, aut alio quouis modo, necesse sit, orantem attendere lumine fidei, Deum esse præsentem, audire, & intelligere, quod orans proponit, & quærit: nullus enim cum alio instituit sermonem, quem

judicet absentem, nec audientem, aut percipientem, quod ipse loquitur. At modus hic orationis peculiari ratione appellatur **PRAESENTIAE DEI**, eò quòd in ea intellectus diuina luce illustratus, absque alijs ratiocinationibus & ambagibus Deum adspicit adeò prope se, aut intra se praesentem, vt sentire videatur, cum quo loquatur, & in cuius conspectu sit: eum in modum quo Apostolus de Moyse dixit, quod a *inuisibilem tanquam videns sustineret*: Ex quo, impulsu quodam naturali oritur reuerentia & admiratio; & voluntarij propensio quaedam, aut complacentia, & gaudium eò quòd sit in Dei praesentia; atque si quis personam aliquam, aut imaginem pulcherrimam contempletur ex quo aspectu, & admiretur, & delectetur tanta illa pulchritudine, & elegantia.

a Heb. II 27

EX quo fit, vt hæc oratio appelletur etiam **QUIETIS**, aut **RECOLLECTIONIS** internæ: eò quòd careat multitudine, varietate, & imaginationum ac ratiocinationum strepitu; & potentia animæ superiores, Memoria, Intellectus, & Voluntas simul colligantur, & figantur in **DEVM**, & in contemplationem mysteriorum eius, cum magna in suis actionibus quiete & tranquillitate, & hæc est, quæ maxime propriè Contemplatio appellatur: quæ (vt Sanctus Thomas, & alij Doctores; nosque in libro Ducis Spiritualis fusiùs explicuimus) à meditatione distinguitur, quæ à re vna in alteram discurrit, tanquam quærens latentem veritatem, quam scrutatur, variaque euoluit, & adducit ad eam assequendam. contemplatio autem

*2.2. q. 180.
a. 3.*

*Tract 3. à
cap. 6.*

simplici quodam intuitu summam veritatem cum ingenti eius magnitudinis admiratione intuetur; & cum magna complacentia, ac voluptate; & hoc est, quod ait Scriptura: *b Vacate & videte, quoniã* *b Psal. 45.1*
ego sum Deus: Et c gustate, & videte, quoniam sua- *c Psal. 33.*
uis est Dominus.

VOCATUR item Oratio SILENTII, eò quòd Deus in ea loquatur, anima tacente, maximaque attentione audiente, quod coelestis eius Magister ad cor ipsius loquitur, docet, ac de se ipso suisque mysterijs manifestat. Non tamen existimandum est, quemadmodum ignari quidam sibi fingunt: quòd animam tacere, & in silentio expectare, sit, potentias interiores omninò suspensas esse, nec ullos proprios actus exercere: hoc enim est impossibile, nisi homo dormiat; aut certè esset crux magna: imò & res noxia: esset enim manere hominem ociosum, tempusque amittere & exponere se periculo, quo imaginatio mille deliria proferat; aut Dæmon pravas suggerat, & alienas cogitationes. Quare certum est, quamdiu Deus nihil in anima operatur, debere ipsam aliquid facere suo intellectu & voluntate: imò etiam cum Deus operatur, agit aliquid ipsa cum eo, eum in modum quo discipulus dum sui Magistri lectionem tacens audit: operatur interius aliquid, percipiendo, intelligendo, ac sentiendo, quod Magister docet. Quod si hæc Oratio SILENTII dicitur, id non propterea est, quòd sola lingua taceat: cum hoc omni mentali orationi conveniat; nec propterea quod internè potentia omninò conticescant: sed quòd tunc in eo tantum occupentur, quod à

Deo accipiunt, quemadmodum dixit David:
d Psal 84.9. d Audiam quid loquatur in me Dominus Deus, qui
 Magistri Officium facere dignatur, & ad cor lo-
 qui, ei que suas veritates reuelare, ac vehementer
 ad easdem allicere, non adhibente homine pro-
 priam industriam, vt aliàs solet ad suas medita-
 tiones petitionesque cum magnis affectibus insti-
 tuendas. Et in hoc sensu dixit sanctus Dionysius
 de diuino Hierotheo, *quod esset patiens diuina*,
 quasi in agendo cum Deo, diuinis que rebus re-
 cipiendis, potius se haberet, vt discipulus do-
 ctrinam ab alio accipiens; quam sicut homo
 diligentia & industria sua veritatem quærens,
 quam non assequitur. Ex quo fit, vt etiam ipsum
 audire, appelletur silentium: eò quòd tunc om-
 nes creaturæ taceant in corde, nec res vlla tur-
 bet illud, aut eius quietem impediatur. Et ob ean-
 dem causam in Canticis appellatur *S O M N I*
 spiritualis: ita enim cor vigilat, attentumque
 est ad cognoscendum, amandum, & cum Deo
 suo agendum, vt anima ipsa tanquam sopita ad
 externa omnia videatur; neque audiens, neque videns,
 aut percipiens, quod alij ei dicunt, aut quod extra se
 geritur. Ex quo etiam fit, vt eadem oratio appelle-
 tur *VNIIONIS*: eò quòd spiritus ingenti cogita-
 tione, & amore fortissimè e Deo *adhærescit*, effusa
 (vt Apostolus dixit) *vnus spiritus* cum eo: adeò vt
 tunc non possit attendere, vt aliquid aliud cogi-
 tet, velit, aut amet, sed cum Dauide dicat: *f quid
 mihi est in cælo? & à te quid volui super terram?* &
*g Cant. 3. 4. cum Sponsa: g inueni quem diligit anima mea; te-
 nui eum: nec dimittam.*

HÆC sunt vnitatiore excelsæ huius Orationis
 nomi

nomina: in qua multæ sunt Illustrationes, & affectus stupendi ad mysteria diuina. Aliquâdo adfunt imaginariæ figuræ, quas Deus animæ imprimit; aliquando sola adest lux intellectus excelsa valde, qua ille ad mysticę Theologiæ culmen ascendere solet, (quod S. Dionysius appellat, ingredi *in diuinam caliginem*, lucem scilicet inaccessibilem) & quasi cœcè assurgere ad vnitionem cum eo Domino, qui est super omnem substantiam & vnionem: est enim adeò excelsa diuinæ naturæ cognitio, adeoq; intima ac diuina cum eadem vnitio, vt solus Deus ex speciali sua gratia & studio possit animam eò vsque eleuare: & quamuis adeò sit magnum & admirandum, quod cognoscitur; videtur tamen esse quasi abyssus quædam infinita, id quod ignorat. Et quoniam in eodem orationis genere singularia quædam & extraordinaria euenire solent, alia quoque nomina, hæc oratio sortitur: nam cum Dei Visitationes & Illustrationes, internæ visiones, & feruentes cum amore & vnitione cum Deo affectus, cum tanta vehementia eueniunt vt anima à sensibus externis maneat alienata, motusq; omnes corporis quiescant, vocatur *Suspensio*, aut *Ecstasis*; quod si repenti, & magna vi id eueniat appellatur *Raptus*: & ita dixit Apostolus, se h *raptum* h 2. Cor. 12. 3. *esse vsque ad tertium cælum, & in Paradisum*; quod si cum maiori interna suauitate veniat, appellatur *Volatus* spiritualis sicut David desiderabat, dari sibi *i pennas sicut columba*, vt liceret *fugere & volare, vt requiesceret in solitudine*: solet autem interdum etiam corpus à terra eleuari, impetum sequens spiritus ad rerum cęlestium contemplatio-

Lib. de
Mystica
Theolog. &
S. Bona. in
lib eiusdem
tituli.

KIV

276

plationem ascendens : nam in his omnibus suspensionibus, & raptibus, cum à Deo sunt, non est spiritus ociosus, nec dormit; sed semper videt, audit, & aliquid intelligit, admiratur, gaudet, et diligit : quando autem nihil facit, aut recipit potius *STVPORE* dicendus est, aut debilis, & evanescentis capitis somnolentia, aut fraus & illusio Dæmonis. Quoniam igitur res istæ extraordinariæ, sunt ex se periculosæ: idè nec desiderandæ, nec quærendæ sunt; sed potius fugiendæ, donec Dominus noster ad eas accipiendum vi quadam impellat; aut voluntatem suam aperiat, qua velit hac via deducere eas sententiam.

§. II.

HÆC sunt, quæ complectitur modus huius Orationis & Contemplationis, quem Dominus noster voluit Patri Balthassari variis ob causas communicare. Quarum præcipua est, quòd cum eum elegisset in Magistrum scientiæ spiritualis, ac multarum animarum ducem, quæ orationi studebant, voluit ut ipse valde in ea excelleret: & ipsam experiëntiam sciret varias has vias, per quas diuinus spiritus suos electos deducere solet. Hanc rationem, & causam assecutus est idem Pater, eamque valde perpendit in prædicto suo Tractatu. Nam in primis (ait) qui nunquam didicit græcè, neque legere sciet libros græcè scriptos; neque græcè loquentem intelliget: multoque minus

sciet docere. Et hoc secundum maiorem lo-
 cum habet in hac spiritus facultate, quam
 in alijs, vt scilicet Magister sit tanquam
 causa quædam superior & Vniuersalis, qui
 possit omnes iuuare, vnumquemque dirigen-
 do iuxta suum gradum & progressum per
 omnes vias, quibus Deus volet eum diri-
 gere. quæ viæ, licet omnes ad eundem ten-
 dant scopum & terminum, sunt tamen plu-
 rimæ: vt igitur id commodè fiat, multum
 refert eum omnium illorum experientiam
 habere. In hac enim via, experientia est,
 quæ facit ipsos Magistros excellere. Nam et
 si speculatio, & Sanctorum ac Mysticorum
 Doctorum lectio multum iuuet: propria
 tamen experientia absque vlla comparatio-
 ne multò plus præstat, ac valet. Est etiam
 magnum discipuli solatium, (quemadmo-
 dum quidam Spiritus Magister optimè di-
 xit) quod is, qui ipsum dirigit, dicat ei:
 & ego idem sensi; & hoc, & illud mi-
 hi euënit: & quòd ipsi quasi obuiam ve-
 niat & sciat, quòd tendat; & ad minimum
 verbum, quod discipulus efferat, statim Ma-
 gister rem comprehendat, faciatque, vt ille ca-
 piat, quod non potest explicare. Est au-
 tem hoc magni omnino momenti: vt di-
 scipuli proficiant, & vt fidem ei adhibeant,
 magnique faciant, quod ille dicit, iuxta il-
 lud: quod Apostoli Christo dixerunt: a *Nunc a Ioan. 16. 30.*
scimus: quia scis omnia, & non est ti-
bi opus, vt quis te interroget. In hoc
credi-

„ credimus quia à Deo existi. Et plus eis satisfaci
 „ & amplius extimulat Magistri viuentis exem
 „ plum, ita eos intelligentis & cum eis colloques
 „ tis, omniaque ipsorum interiora patefacientis
 „ (vt euenit Samaritanæ cum Christo colloquenti)
 „ quàm si multa etiam legant apud alios, qui pro
 „ cesserunt. Quare idem Doctor ait: huiusmodi Ma
 „ gistris expedire, vt sese aperiant, & communi
 „ cent ijs, quos ducunt: nec se ipsos subducant; &
 „ quod aliqui faciunt, omnino sese occludam
 „ quamuis seruandum sit decorum in frequentia
 „ modo se communicandi, cum decenti discretio
 „ ne, ita vt discipulus, non omnino Magistrum de
 „ prehendat. Omnes hæ rationes sunt Patris Bal
 „ thassar's, ex propria experientia desumptæ, quæ
 „ mirificè animas deduxit, penetrans earum corda
 „ & sic magnam apud omnes obtinuit Magistri opi
 „ nionem, vt postea videbimus. Et bonum testi
 „ monium, quòd multum expertus esset in omni vi
 „ spiritali, fuit q̄ Sancta Mater Theresa de Iesu
 „ vt suprà diximus, aiebat: in omnibus modis & ra
 „ tionibus orandi, de quibus cum Patre Balthassar
 „ Magistro suo illa colloqueretur, semper eum pro
 „ iuisse. Et idem confirmat, quod ipsemet, in prædi
 „ cta sua Relatione fatetur, cum dixit, Deum D. N.
 „ intelligentiam ipsi dedisse facultatis spiritus pro
 „ se ipso, & pro alijs: id enim fuit, ipsum constitu
 „ re Magistrum, cum experimentaliter rerum interna
 „ rum sciëntia.

HINC licet secundam causam & rationem de
 „ ducere, cur Deus D. N. donû hoc seruo suo huic
 „ operario Euangelico sit largitus: ne scilicet detri
 „ mentum aliquod pateretur, ex eo, quod cum pro
 „ xima

ximis ageret; sed potius perfectionis augmen-
 tum: dans ei duplicatam cum *b duplici illo spiritu* *b 4. Reg. 2. 9.*
Elia, quem Elifæus Propheta valde sibi desidera-
 bat: celsitudinem scilicet Orationis, & familia-
 ritatis cum Deo, cum tanta quiete atque si degeret
 in desertis; & simul insignem dexteritatem ad a-
 gendum cum proximis, eosque salvandos: ita ut
 nihil propterea amitteret de familiaritate cum
 Deo, nec desineret in eius præsentia semper ver-
 sari. Et quamvis *Cassianus* dicat: hanc duplicem *Colat. 19. 9.*
 perfectionem raram esse, & paucissimis commu-
 nicari, quales fuerunt, Magnus Antonius, & Ma-
 charius: voluit tamen Dominus noster, vnum ex
 his paucis esse hunc servum suum, qui totum suum
 tempus impenderet in agendo continuè in ora-
 tione cum suo creatore, & idem coniungeret,
 cum frequenti hominum familiaritate & con-
 suetudine ad salutem animarum: ita ut utraq; fa-
 miliaritas mutuo se admiranda cum harmonia
 adiuuaret. Huius rei fidè facit; quòd, eodem ipso
 anno, quo Pater Balthassar suam edidit solennem
 Professionem, in qua addicebat se animarum uti-
 litati & commodis, Deus D. N. hoc donum sit ei
 largitus: ut intelligeret, non dari sibi illud, ut se in
 solitudinem conferret; sed ut familiaritatem cum
 Deo & familiaritatem cum proximis coniunge-
 ret. Quod multò est facilius cum in ipsa oratione
 non remis & magno labore agitur; sed vento, ut
 dicitur, ad puppim flante, motione scilicet spiri-
 tus Sancti, nauigatur.

Ex histertia ratio deducitur, cur Dominus
 hanc ei contulerit gratiam, ut scilicet eius dili-
 gentiam remuneraret, quam adhibuisset in oran-
 do per

do per ratiocinationes & meditationes mysterio-
rum diuinorū vt capite 2. supra est dictum. Videtur
enim Deus eius laborem, cordisque desiderium
& fidelitatem, quā etiam in salutem prom-
morum incumbere: voluit liberaliter remun-
rare illud totum hac ratione, vt totum hunc fru-
ctum colligeret, imò copiosorem, & cum maiori
facilitate & leuamine. Etsi enim vterque modus
orationis scilicet & contemplationis magnos pro-
ferat fructus: interest tamen, nam, qui viam tenet
ratiocinationum & meditationum, id facit cum
labore & fatigatione, instar illius qui aquam ex
profundo puteo cū fune & situla haurit; aut autem
haustam effundit in aquae ductus, vt varias horti
partes & plantas irrigare possit: alter autem mo-
dus, qui est Contemplationis, fit absque labore
ac defatigatione tanquam pluuia de caelo descen-
dentis, quam terrā imbibit: de qua loquitur Psal-
mista: *c Riuos terrae replet aquis, & inebriat eam*
multipliat genimina eius: quae in stillicidijs erunt
tabitur, germinans, ac fructus proferet copiosus
Suavis item prouidentia magni nostri, liberalis
& magnifici Dei in suis donis distribuendis, de-
lectatur & complaceat sibi cū seruis suis leu-
men largitur, & quietem; & ijs, qui apti, & capa-
ces sunt doni Contemplationis, qui ad illud fa-
sciendum, cordis puritate, passionum mortifi-
catione, & prolixis meditationum exercitijs
præparare se studuerunt: illud in magna copia
quiete largiri solet; præcipue quādo illi operam
suam collocaturi sunt in bonum proximorum
quemadmodum fecit cum Patre nostro Sancto
Igu

c Psalm. 64.
11.

Ignatio, post longam in meditationibus exercitationem, quam in libro suorum exercitiorum nos docuit: & similiter fecit cum Patre Balthassare, & faciet cum ijs omnibus, qui simili cura & studio se ad eam suscipiendam præparauerint: si tamen ad maiorem ipsorum perfectionem id expediet, & illi cum humilitate & resignatione perseverauerint in ritè habenda oratione ordinaria, quæ ad excelsiorem gradus quidam est, & aditum præbet.

§. III.

HAEC perseverantia, non præscripto Deo Domino Nostro suæ Visitationis tempore, valde necessaria est, ut voti sui compos quis euadat: nam, ut vidimus sexdecim annos detinuit Dominus noster Patrem Balthassarem in modo ordinariæ orationis, sicut etiam Matrem Theresiam de IESU per annos octodecim, ut in eius vita scripsit Pater Franciscus Ribera; *Lib. 4. c. 2.* & alij Sancti longum etiam tempus expectarunt. Nec id mirum videri debet: nam, si Patriarcha a *Iacob quatuordecim annis* cum im- *a Gene. 29.* menso labore seruiuit, ut *Rachelem* sponsam *30.* suam dilectam obtineret, quæ figura est vitæ contemplatiuæ: quid mirum, quod eam excellenter adepturi, diuinamque sapientiam spiritualiter ducturi laborent, multisque annis desudent, ut eam obtineant? maxime cum hac ipsa diligentia, & studio ingentia alia bona sibi comparent: eò quod tale desi-

desiderium innitatur profundæ humilitati; quia
 tanto dono indignos agnoscunt: ac propterea co-
 nantur se ipsos amplius purificare: ne ab eius am-
 plexibus tanquam indigni repellantur; desideria
 crescunt, ac diligentia, ut, quod tanti faciunt, ob-
 tineant; patientia & fiducia valde exercetur, an-
 perficitur; nec propter tot moras abijciunt an-
 mos. His inquam & alijs virtutibus reddunt se di-
 gnos superno hoc Contemplationis dono: quod
 cum obtinent, ostendunt se magis gratos ipsi Do-
 mino largitori; magisque sollicitos & attentos
 eo custodiendo, & fructibus eius colligendis
 finem & scopum, in quem sibi datum intelligunt.
 Ac denique exemplo & experientia sua exhortan-
 tant nos, adduntque animum ad perseverandum in
 oratione, etiam multis ariditateibus, & afflictio-
 nibus toleratis: siquidem fideliter perseverans
 pulsans ad ostia Dei, tandem exauditur, & admittitur
 ad excessam dulcedinem familiaritatis eius.
 Expertus id est P. Balthassar expletis prædictis
 sexdecim annis, colligens sibi utilitates, & fru-
 ctus prædictos dilationis huius & moræ Domini:
 & ex eo, quod ipse fuerat expertus, exhortatur
 nos, ad perseverantiam in oratione, adimplen-
 » randis hisce sententijs. Accedamus fratres cum
 » perseverantia ad ostia Dei, quæ nobis patent, ac
 » certè si pulsauerimus nobis aperientur, iuxta ver-
 b *Matt. 7. 7.* bum promissionis ipsius, cum dixit: *b. petit et*
Luca. 11. 9. *dabitur vobis; pulsate & aperietur vobis.* Nam
 » non ad eò nos hæc promissio consoletur, ut ne
 » que hæreamus, cogitantes, quòd tardet, ut pro-
 » pterea à pulsando cessemus; neque tali cogitatione
 » ni locum demus, quod tanta nostra in agendo
 gid
 fi l
 etfi
 uen
 da
 lia
 lia
 stat
 tres
 pra
 gita
 re, e
 fed
 mu
 rus
 scri
 & i
 rem
 tion
 I
 ma
 sust
 he
 ple
 dua
 sta
 ead
 vit
 tor
 tel
 rub
 tar
 ter

giditas impedire possit eius verbi executionem, “
 si humiliter eam futuram confidamus. Nam “
 etsi velimus soli naturali rationi locum dare, in- “
 uenimus, nullum esse ad dura corda emollien- “
 da, & multò magis ad ea, quæ sunt aliàs mol- “
 lia permouenda, quàm quòd aliquis pauper ad “
 limen portæ domus præ frigore tremat vt “
 statim iubeant aperiri. Persistamus itaque fra- “
 tres ad ostium magni huius Dei, etiam cùm “
 præ frigore tremimus: nam nobis minimè co- “
 girantibus, iubebit c *Assuerus Mardocheum intra-* c *Ester. 6.*
re, & faciem Regis videre: tantusque erit eius pro- to. 8.1.
 ductus, vt omnium laborum obliuiscatur, quos “
 multis diebus subiit expectans ad illa ostia du- “
 rus & instar lapidis congelatus. Nam de Iusto “
 scriptum est, quod d *audiuerit Deus vocem ipsius,* d *Eccl. 45.3.*
& induxerit illum in nubem: ex qua redijt copiosè “
 remuneratus ob toleratos labores in expecta- “
 tione & perseuerantia pulsandi. “

In huius rei confirmationem dixit de se ipso,
 magnâ constantiâ ipsi opus fuisse ad moras Dei
 sustinendas, expectanti, vt ipsius commiseratio-
 ne moueretur, suisque misericordijs ipsum re-
 pleret. Addebât etiam, Deum ob alteram ex
 duabus causis differre, animabus se manife-
 stare: aut quòd sint in suis vitijs sepultæ,
 eaque exuere differant: nam vnumquodque
 vitium est instar obscurissimæ nebulæ, crea-
 toris conspectum impediens; aut, vt melius in-
 telligant, quantum illud sit bonum, quod quæ-
 runt: pro quo obtinendo tam multa tolerant, &
 tardè adhuc inueniant. Et in illis temporis in-
 terstitijs varijs modis ea s probat, internis scili-
 cet

cet afflictionibus, & poenis etiam externis: vti
 intelligamus, ingens esse bonum, quod querimus
 pro quo obtinendo tamdiu & tot modis labora-
 mus. Ex his omnibus licet colligere praestantiam
 orationis, quam sanctus hic vir est consecutus;
 ingentia dona, quae per illam accepit. Si enim or-
 dinarie qualis fuit semetis, talis & solet esse me-
 fis; & ad mensuram dolorum mittit Deus conso-
 lationes; & iuxta laborum magnitudinem, pra-
 mia distribuit: qui per sexdecim annos continuo
 seminavit, summoque studio ac diligentia, vti hoc
 donum acciperet, laboravit; & ad eius mensuram
 Deus illud concessit, qui multo liberalior est
 dandum, quam nos sciamus petere, aut cogitare
 quam excellenter illud ei concesserit, cum copios-
 sissima meritorum messe, spiritualium conso-
 lationum abundantia, aliisque gratijs, ac donis, qua-
 feruentium praemium esse solent! Si bona arbor
 ex bonis fructibus cognoscitur: quam erit ex-
 cellens illa oratio, quae tales profert fructus, qua-
 les iam diximus? & qui sunt excellentiores fru-
 ctus duodecim illis, quos ipse in sua Relatione
 refert? & qui sunt tanquam duodecim selecti fru-
 ctus eius arboris vitae, quam Deus in paradiso
 plantavit Ecclesiae suae & Societatis: & quemad-
 modum ait S. Ioanes: *eligna illa paradisi ferre fru-*
ctus novos per menses singulos: ita hic Pater singulis
 mensibus, imò dieb. singulis eos renouabat: quod
 erat testimonium insignis familiaritatis & con-
 suetudinis, quam occultè habebat cum
 Deo suo, vnde illi id totum
 proueniebat.